

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาที่ดีควรมีการปูพื้นฐานที่ดีให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่จำเป็นจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถมีพัฒนาการพร้อมที่จะเรียนในระดับสูงขึ้น ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นไปยังการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา จริยธรรม และให้ผู้เรียนได้รู้จัก การคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและการฝึกปฏิบัติจริงจากประสบการณ์จริงควบคู่กับการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2540 : 27)

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยจะต้องให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความจำเป็นดังกล่าว หลักสูตรทุกยุคทุกสมัยจึงให้ความสำคัญกับวิชาภาษาไทยมากกว่าวิชาอื่นๆ เพื่อที่จะให้คนไทยทุกคนมีความรู้ภาษาไทยอย่างถ่องแท้ ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กล่าวว่า การสอนภาษาไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาในการแก้ปัญหา ในการดำรงชีวิต และปัญหาของสังคมเน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตน นอกจากนั้นยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิดผู้เรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์ และประมวลค่ามากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้งและคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ ขณะเดียวกันการสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักษาภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรม และถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษาวรรณคดีและวรรณกรรม ผู้เรียนจะต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวย (กรมวิชาการ. 2544ก : 1)

การเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น ถึงแม้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมจะอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ แต่เมื่อพิจารณาเป็นเรื่องๆ จะเห็นว่าการเรียนการสอนภาษาไทย

ยังมีปัญหาอีกหลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง การใช้ประโยคต่างๆ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นับว่าเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นต่อผู้เรียนในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเพื่อใช้ประโยชน์ในการสื่อสารให้มีความเข้าใจตรงกัน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมการใช้ภาษาให้เหมาะสม ควรมีการพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำนวัตกรรมมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนหลักภาษาไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรที่ต้องการครูผู้สอนต้องสอนให้เกิดความรู้ความเข้าใจเนื้อหา นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอนให้มีบรรยากาศที่ดี สนุกและทำให้นักเรียนรักภาษาไทย ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง จัดให้มีการฝึกหัด การฝึกทักษะเป็นการฝึกเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วและมีความชำนาญ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะส่งผลให้การสอนหลักภาษามีประสิทธิภาพนั้นอาจทำได้หลายวิธี อาจจะเป็นการนำเทคโนโลยีหรือการใช้นวัตกรรมทางการสอนมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในทุก ๆ ด้านของผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนมีบทบาทในการร่วมกิจกรรมการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระ มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้รู้จักคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ตลอดจนสร้างเตรียมการเรียนแบบต่อเนื่องและแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2520 : 168-170)

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นการเรียนทั้งภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติและการฝึกปฏิบัติจริง ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนได้เข้าใจและสามารถปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวิธีการสอน การกำหนดเนื้อหาวิชาที่สอน การใช้สื่อการสอน ตลอดจนการวัดผลและการประเมินผลทางการเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว สภาพการณ์การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในบางโรงเรียนยังมีปัญหา เนื่องจากครุมีชั่วโมงการสอนมากทำให้การเตรียมการสอนไม่ทัน ทำให้มาตรฐานของการสอนขาดประสิทธิภาพ ซึ่งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถช่วยลดเวลาการเตรียมการสอนของครูได้ รวมถึงช่วยให้การสอนมีความถูกต้องแม่นยำในเรื่องของเนื้อหาวิชาได้เป็นอย่างดี (ฉัฐพล กล้าหาญ. 2540 : 56) การนำสื่อด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มาใช้ จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เนื่องจากการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีและเร็วกว่าการสอนตามปกติ นักเรียนมีโอกาสดูได้เรียนรู้เป็นรายบุคคลตามความพร้อมของแต่ละบุคคลสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนได้ เนื่องจากคอมพิวเตอร์สามารถบันทึกคะแนนและให้ผลย้อนกลับอย่างรวดเร็ว มีทั้งแสง สีเสียงและภาพเคลื่อนไหวจึงนับว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการสอนที่สามารถช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี (ชุติมา จันทระจิตร. 2544 : 7)

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นสื่อการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ โดยใช้คอมพิวเตอร์นำเสนอเรื่องราวเนื้อหาหรือข้อมูลที่จะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ มีการออกแบบการสอนได้หลายลักษณะทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับผู้ออกแบบว่าจะมีจุดมุ่งหมายอย่างไร สามารถสร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนได้เกือบทุกวิชา นอกจากนี้ยังสามารถเสนอบทเรียนด้วยโปรแกรมในลักษณะต่าง ๆ เช่น ใช้สอนเนื้อหา ใช้เป็นแบบฝึกหัด ใช้เป็นเกมการสอน และใช้เป็นแบบทดสอบ (สุกรี รอดโพธิ์ทอง. ม.ป.ป. : 12-13) การใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนยังมีข้อได้เปรียบในเรื่องของแสง สี และภาพ ทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้นเพราะการสอนด้วยคอมพิวเตอร์นั้นมีระบบของการโต้ตอบระหว่างคอมพิวเตอร์และผู้เรียนแต่ละคน ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความถนัด ความสามารถความสนใจและสามารถควบคุมความก้าวหน้าของตนเองได้ สำหรับข้อดีของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบ่งเป็น ข้อดีสำหรับนักเรียน ได้แก่ 1) นักเรียนสามารถเรียนได้ตามเอกภาพตามอัตราความก้าวหน้าของตนเอง 2) มีการให้ผลย้อนกลับทันทีด้วยภาพ เสียง สี สัน ที่สวยงามทำให้นักเรียนสนุกสนาน ตื่นเต้น ไม่เกิดความเบื่อหน่ายกับบทเรียน 3) ช่วยให้นักเรียน เรียนได้ดีและรวดเร็วกว่าการเรียนปกติ 4) สามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ทันที และ 5) ฝึกให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล ข้อดีสำหรับผู้สอน ได้แก่ 1) ผู้สอนมีเวลาในการดูแลเอาใจใส่การเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น 2) ผู้สอนมีเวลาในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความสามารถและ ประสิทธิภาพในการสอนของตนเองให้ดีขึ้น 3) เป็นเครื่องมือสำหรับผู้สอนในการสาธิตเรื่องที่ยากและซับซ้อน ให้เข้าใจง่ายด้วยการใช้ภาพ สี แสง เสียง และภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในบทเรียน 4) ผู้สอนสามารถปรับปรุงแก้ไขบทเรียนได้โดยง่าย โดยสามารถเพิ่มเติมเนื้อหาและรายละเอียด ของบทเรียนได้ตามต้องการ และ 5) ช่วยในเรื่องของบันทึกการตอบคำถาม และประเมินผลของนักเรียน ผู้สอนสามารถควบคุมคุณภาพของบทเรียนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้ และข้อดีต่อการเรียนการสอน ได้แก่ 1) สามารถนำเข้าสู่ข้อมูลจากผลการเรียนของนักเรียน มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือหลักสูตรเพื่อให้ความก้าวหน้าและเกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น 2) สามารถแก้ไขหรือปรับปรุงบทเรียน สามารถทำได้ง่ายขึ้น โดยแก้ไขเฉพาะส่วนที่ต้องการ ไม่ต้องแก้ไขใหม่ทั้งบทเรียน 3) สามารถให้ผลย้อนกลับในทันที โดยเมื่อนักเรียนตอบคำถาม บทเรียนก็จะมีการตอบสนองคำตอบนั้นกับนักเรียนได้เร็วกว่าครูผู้สอน 4) สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้ จึงเปิดสอนได้หลายสาขาตามที่นักเรียน โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนผู้สอน หรือนักเรียนว่ามีเพียงพอที่จะเปิดสอนหรือไม่ และ 5) คอมพิวเตอร์สามารถใช้ร่วมกับสื่ออื่น ๆ ได้เช่น วิทยุทัศน์ สไลด์ วิทยุเทป เป็นต้นเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น (ชุติมา จันทรจิตร. 2544 : 2-3)

นอกจากการนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยแล้ว การเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Group process) ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ร่วมเรียนรู้ด้วยกันด้วยกระบวนการกลุ่มจึงก่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างดี เพราะการศึกษาโดยใช้กลุ่มเป็นการศึกษาจากประสบการณ์จริง ที่เกิดจากผู้เรียนได้มีการศึกษาเรียนรู้โดยการปฏิบัติ ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับคนอื่น ทำให้การเรียนรู้เต็มไปด้วยความสนุกสนานมีชีวิตชีวา เป็นผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างซาบซึ้งและจดจำได้นาน ตลอดจนสามารถเข้าสังคมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี การศึกษาแบบกลุ่ม ทำให้สมาชิกสามารถฝึกฝนทักษะในการแก้ปัญหาพร้อมกันและฝึกฝนความเป็นผู้นำและผู้ตาม ตลอดจนมีความสามัคคีและฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตยได้อย่างดีอีกด้วย (ชัยศักดิ์ ธีลาจรัสกุล. 2543 : 258) ดังที่ ปรีชา วิหกโต และคณะ (2543 : 19) ระบุไว้ว่า การเรียนการสอนด้วยกระบวนการ กลุ่มช่วยให้นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มขนาดใหญ่ และกลุ่มขนาดเล็ก ในขณะที่ทำงานกลุ่มนั้นทุกคนมีอิสระในการทำงานและจะต้องให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยมีครูเป็น ผู้ประสานงานให้คำแนะนำคอยกระตุ้นให้กำลังใจ และช่วยให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์กิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมาย เพื่อแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม มีผลทำให้แต่ละบุคคลต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น การปรับตัวเข้าหากันจึงช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาพฤติกรรมทำงานร่วมกัน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้

ทิสนา แคมมณี (2542 : 1-2) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้โดยการทำงานกลุ่มเป็นวิธีการสอนอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ ทักษะคิด การคิดหาเหตุผล ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้แบบประชาธิปไตย และนักเรียนจะได้ฝึกหัดการแก้ปัญหาจากการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม นอกจากนี้ พนม ลิมอารีย์ (2546 : 8-9) กล่าวว่า การเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มยึดหลักสำคัญ 2 ประการ คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กิจกรรมด้วยตนเอง โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มย่อย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้เนื้อหา และความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้น กระบวนการกลุ่มจึงเป็นวิธีการสอน ที่นอกจากจะพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และสามารถ ค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ภายหลังจากที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ฉันทนา ภาคบงกช (2546 : ๖) ที่กล่าวว่า วิธีการทำงานเป็นกลุ่มนี้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นและที่สำคัญคือจะช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือเป็นหมู่คณะ

จากเอกสารและผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนรู้ของนักวิชาการ ได้แก่ ปรีชา วิหคโต และคณะ (2543 : 19) ; ทิสนา แคมมณี (2542 : 1-2) ; พนม ลีมาอารีย์ (2546 : 8-9) ; ฉันทนา ภาคบงกช (2546 : จ) และปัทมา เทพอักษรพงศ์ (2547 : 10-12) มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มนั้นมีความสำคัญสามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เนื่องจากเกิดจุดมุ่งหมายเดียวกันเกิดการรับผิดชอบงานร่วมกัน จึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่ม ตลอดจนได้ปรับความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปในทิศทางเดียวกันทั้งกลุ่มเล็กและทั้งห้องเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมกลุ่มจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกำลังใจแก่สมาชิกในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นทักษะการอ่านมีความสำคัญ และเป็นพื้นฐานในการค้นคว้าหาความรู้หรือทักษะด้านอื่นๆ ต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเอากิจกรรมกระบวนการกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากิจกรรมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนเป็นอย่างมาก ครูสามารถจะนำประโยชน์ของกิจกรรมมาพัฒนาพฤติกรรม ตลอดจนความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมกลุ่มจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกำลังใจแก่สมาชิกในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าเด็กจะเรียนอ่อนเพียงใดก็ตามกระบวนการกลุ่มจะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีโอกาสแสดงออกในด้านต่าง ๆ รวมทั้งโอกาสที่เด็กจะได้รู้จักตนเอง จากการสนทนาและปฏิบัติของสมาชิกในกลุ่มจากการเรียนเป็นกลุ่ม เป็นการสร้างความอบอุ่นทางใจตลอดจนทำให้สมาชิก มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และช่วยให้เกิดการระดมสมองที่จะคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีทำให้มีความเข้าใจเนื้อหาสาระวิชามากขึ้น รวมทั้งสมาชิกได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่นมากขึ้น (ชัยศักดิ์ ลีลาจรัสกุล. 2543 : 258)

จากข้อดีในการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและแนวโน้มที่ดีในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสาร โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำบทเรียนที่สร้างขึ้นมาใช้ในการเรียนการสอนและศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยได้ทดลองนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาเปรียบเทียบกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อที่จะได้ทราบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ใดส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยให้ครูผู้สอนจะได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาภาษาไทย อันจะเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสาร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสารระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสาร ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งผลการวิจัย นอกจากจะได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพแล้วยังทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ในการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้แพร่หลายมากขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 6,545 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน

หงสประสาทประสิทธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ที่ได้รับการสุ่มเลือกจากห้องเรียนตามสภาพจริง จำนวน 2 ห้องเรียนจำนวน 60 คน แล้วจับฉลากเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่

2.1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2.1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสาร

2.2.2 ความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ เรื่องประโยคเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สารที่ 4 หลักการใช้ภาษา มาตรฐาน ท.4.1 มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐาน ท.4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (ป. 4-6) ข้อ 2 ต้องการให้นักเรียนสามารถใช้คำ กลุ่มคำ ตามชนิดและหน้าที่มาเรียบเรียงเป็นประโยค ใช้ประโยคสื่อสารได้ชัดเจน รู้จักใช้คำที่มีความหมายโดยตรงและโดยนัย ดังผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในหลักสูตรภาษาไทยของโรงเรียนรุ่งวิทยาระชาอุปถัมภ์มีดังนี้

1. รู้จักประโยค ความหมายของประโยค วิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค จำแนกชนิดของประโยคได้อย่างถูกต้อง

2. บอกความหมายของประโยคความเดียว วิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยคความเดียว จำแนกประโยคความเดียวได้อย่างถูกต้อง

3. บอกความหมายของประโยคความรวม วิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยคความรวม จำแนกประโยคความรวมได้อย่างถูกต้อง

4. บอกความหมายของประโยคความซ้อน วิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยคความซ้อน จำแนกประโยคความซ้อนได้อย่างถูกต้อง

5. บอกความหมายของประโยคตามเจตนารมณ์ของผู้ส่งสาร วิเคราะห์ประเภทของประโยค
จำแนกประโยคตามเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารได้อย่างถูกต้อง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

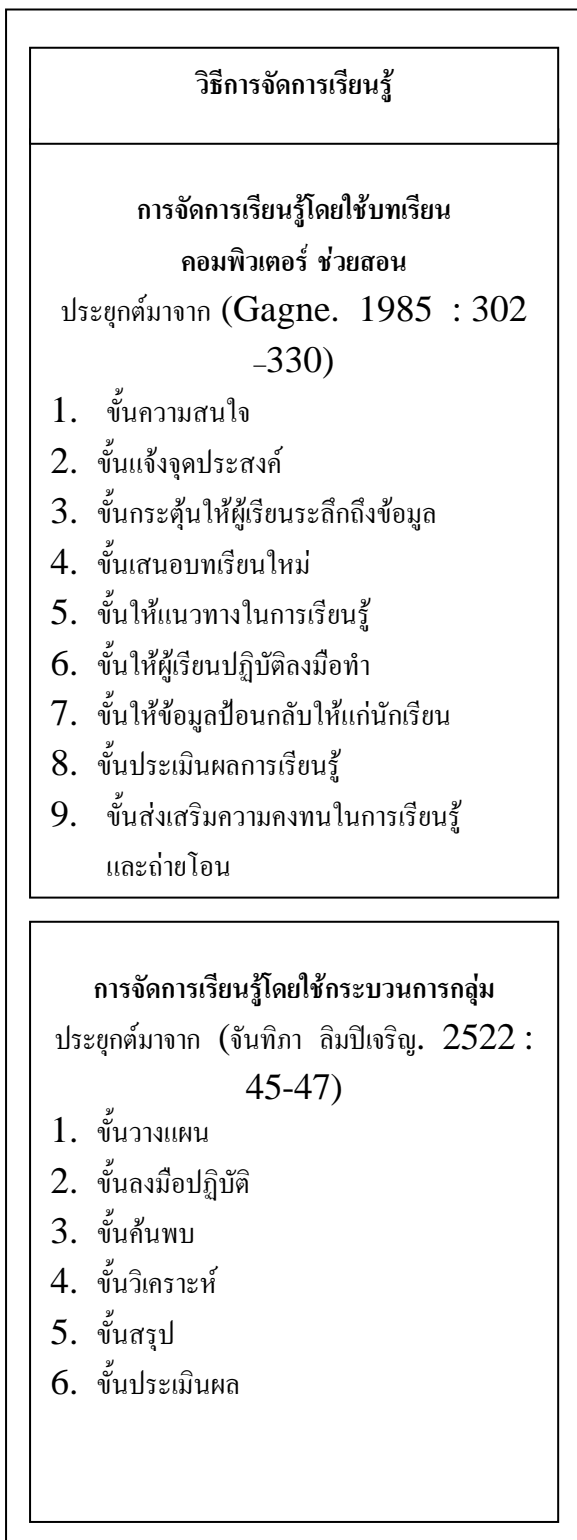
ใช้เวลาในจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 กลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน
5 สัปดาห์ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

กรอบความคิดในการวิจัย

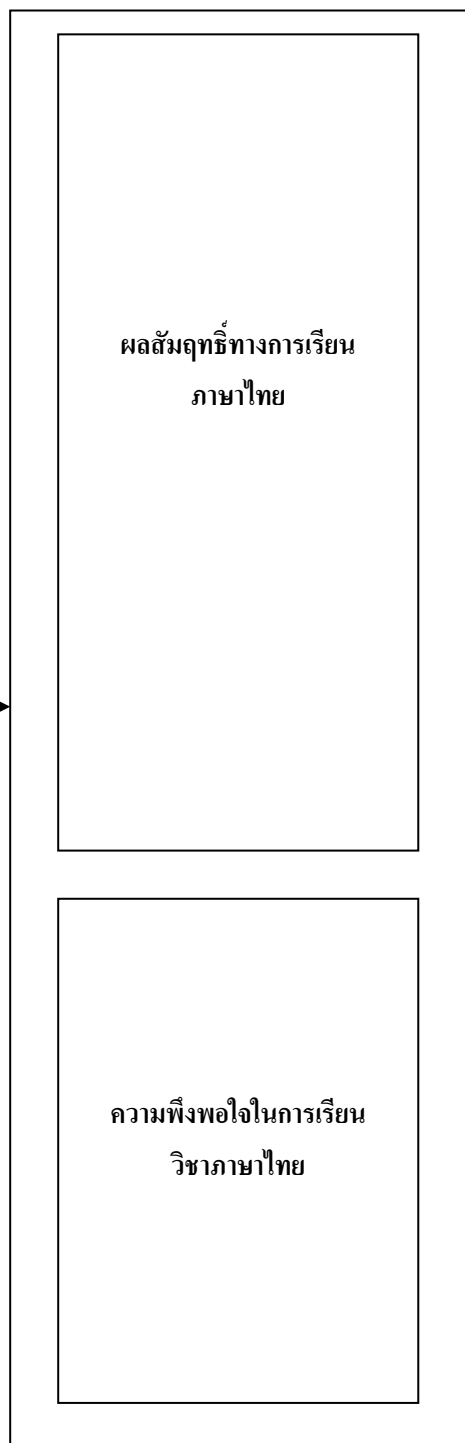
การวิจัยครั้งนี้ มุ่งทดลองพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องประโยคเพื่อการ
สื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 กับเปรียบเทียบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 เรื่องประโยคเพื่อการสื่อสาร กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย
สอนกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียน
คอมพิวเตอร์ช่วยสอนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
แตกต่างกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มหรือไม่ ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยที่ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนโดยใช้สื่อการสอนที่เป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในวิชาภาษาไทย เรื่องประโยคเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้สื่อการสอนนำเสนอเนื้อหา คำสั่ง กิจกรรมจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งเสนอเป็นภาษาไทยทางจอภาพเป็นการเรียนแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับคอมพิวเตอร์โดยนักเรียน 1 คน กับเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง ซึ่งมีครูคอยแนะนำ และควบคุมชั้นเรียน มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์มาจาก 9 ขั้น ของกาเย่ (Gagne. 1985 : 302–330) ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ความสนใจ
- ขั้นที่ 2 แฉ่งจุดประสงค์
- ขั้นที่ 3 กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงข้อมูล
- ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่
- ขั้นที่ 5 ใ้แนวทางในการเรียนรู้
- ขั้นที่ 6 ใ้ผู้เรียนปฏิบัติลงมือทำ
- ขั้นที่ 7 ใ้ข้อมูลป้อนกลับใ้แก่นักเรียน
- ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียนรู้
- ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความคงทนในการเรียนรู้และถ่ายโอน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยที่ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดใ้ให้นักเรียนเข้ากลุ่มเพื่อร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยจัดใ้ให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ๆ ละ 4 คน ตามระดับความสามารถในอัตรา 1:2:1 คือนักเรียนมีความสามารถสูง 1 คน ปานกลาง 2 คน และต่ำ 1 คน โดยใช้ผลการสอบเก็บคะแนนรายจุดประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิชาภาษาไทย มาจัดกลุ่ม ตามเกณฑ์ที่ ชวาล แพรัตกุล (2516 : 374-377) เสนอไว้ ดังนี้

ระดับความสามารถสูง	คือ นักเรียนที่ใ้รับคะแนนเปอร์เซ็นต์ใ้ล้ที่ 75 ขึ้นไป
ระดับความสามารถปานกลาง	คือ นักเรียนที่ใ้รับคะแนนเปอร์เซ็นต์ใ้ล้ระหว่าง 25–75
ระดับความสามารถต่ำ	คือ นักเรียนที่ใ้รับคะแนนเปอร์เซ็นต์ใ้ล้ที่ 25 ลงมา

เพื่อใ้ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกำหนดกิจกรรมโดยใ้ให้นักเรียนใ้ร่วมศึกษาและค้นคว้าด้วยกันภายในกลุ่มของนักเรียนมีทั้งแบบร่วมค้นคว้าทั้งกลุ่ม และแบบแยกกันศึกษาและนำมารวบรวมกันเป็นความรู้ของกลุ่ม โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ

หรือแนะนำเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งที่ใช้ในการค้นคว้าเพิ่มเติมให้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1. **ขั้นวางแผน (Planning)** ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนการสอนและให้นักเรียนในกลุ่มแต่ละคน กำหนดบทบาทหน้าที่ที่หมุนเวียนกันไป ในการทำกิจกรรมกลุ่มแต่ละครั้ง
2. **ขั้นลงมือปฏิบัติ (Participation)** ให้นักเรียนแต่ละคนร่วมลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มตามแผนและบทบาทหน้าที่ของตนเองที่กำหนดไว้
3. **ขั้นค้นพบ (Discovery)** ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาจากเอกสารแนะนำแนวทางในใบความรู้ และเขียนข้อค้นพบที่ได้รับจากการศึกษา
4. **ขั้นวิเคราะห์ (Analysis)** ให้นักเรียนแต่ละคนนำสิ่งที่ค้นพบมาอภิปรายและวิเคราะห์ร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่ม
5. **ขั้นสรุป (Conclusion)** ให้นักเรียนร่วมกันสรุปผลของกิจกรรมที่ได้จากการอภิปรายของกลุ่มและร่วมกันทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนในหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทย
6. **ขั้นประเมินผล (Evaluation)** ให้นักเรียนนำสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ไปใช้ในการตอบข้อคำถามในแบบทดสอบย่อยประจำหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบที่มุ่งวัดความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ในการเรียนภาษาไทย เรื่องประโยคเพื่อการสื่อสาร ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความรู้สึกชอบ ต้องการ ไม่อยากเกินไป เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้สนุก ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รู้สึกดี ได้เลือกวิธีการค้นคว้าหาคำตอบ ได้ฝึกทักษะที่น่าสนใจ และจดจำได้ดี มีความตื่นตัว มีความพอเพียง มีโอกาสได้ทราบคะแนน หรือพอใจในการเรียนรู้ เต็มใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ประโยคเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ประโยคความเดียว ประโยคความรวม ประโยคความซ้อน และประโยคตามเจตนาารมณ์ของผู้ส่งสาร ซึ่งเป็นประโยคที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง โปรแกรมที่บรรจุเนื้อหาสาระ ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสารระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาโดยผู้วิจัยมีการจัดลำดับเนื้อหาเป็นอย่างดี มีการเสนอเนื้อหาแบบฝึกหัด ให้ผู้เรียนได้ฝึกหัด ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้ฝึกหัดแล้วผู้เรียนจะได้รับการประเมิน และแจ้งผลการฝึกหัดให้ผู้เรียนได้รับทราบผลทันที มีการเสริมแรง ให้ผู้เรียนทั้งในกรณีที่ผู้เรียนทำถูก โดยได้รับคำชมเชย และถ้าผู้เรียนทำผิดก็จะมีคำอธิบายเหตุผลที่ผิด พร้อมทั้งเฉลยคำตอบที่ถูกให้

ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง คุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่สามารถทำคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของบทเรียนแต่ละตอน ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่สามารถทำคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสาร มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสาร นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มแตกต่างกัน

3. ความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ประโยคเพื่อการสื่อสาร นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องประโยคเพื่อการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80

2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และผู้สนใจในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนประเภทบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและให้ผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

3. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิชาภาษาไทย เรื่องประโยคเพื่อการสื่อสาร ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม